

1935 blz. 3-12

## Johan van Weede.

(22 **Juli** 1857 - 15 **Juli** 1870).

Voor geen enkelen Rolducien mag Johan van Weede een onbekende zijn. Ten minste kennen allen zijn grafkapel met Maria en Johannes onder het Kruis. Heel vaak hebben zij die gezien bij hun spel, vanaf de cour of het voetbalveld.

Ieder jaar hebben zij zich op Allerzielen samen met de Heeren vereenigd voor zijn graf. Vroeg of laat zijn zij wel eens teruggekeerd naar ons stemmingsvol kerkhof. Stil peinzend en biddend hebben zij de hun bekende namen gelezen en zijn zij tenslotte weer uitgekomen bij dat merkwaardige graf onder de kapel, waar hun aandacht getrokken werd door een opschrift op blauw graniet, dat aandoet als een gedenkplaat voor een groot man. Tot hun verbazing lazen zij:

### AAN DE NAGEDACHTENIS VAN HUN GELIEFDEN EENIGEN ZOON, **JOHAN VAN WEEDE**

GEBOREN TE ALKMAAR, 22 JULI 1857, OVERLEDEN TE AKEN, 15 JULI 1870;  
EN HET EERST OP DEZEN GODSAKKER TER AARDE BESTELD, HEBBEN  
DIEPBEDROEFDE OUDERS DIT GEDENKTEEKEN GEWIJD.

Dit alles dus ter herinnering aan een kleinen jongen van dertien jaar, een grafkelder, een zerk met ingebeitelde spreuk:

"Ik ben de verrijzenis en het leven; wie in Mij gelooft, zal leven, al is hij ook gestorven." (Joh. XI. 25) -, een gedenkplaat en daarboven een mooie, complete grafkapel op de eereplaats van ons kerkhof.

Nieuwsgierig zullen zij van dichtbij hebben bekeken de photo op emaille, bevestigd aan een krans van kunstbloemen. Hun verbazing groeit. Een kleine jongen in zijn communiepakje. Johan met zijn zachte trekken. Toch niets bijzonders.

Aan andere leerlingen hebben zij misschien de vraag gesteld, waarom Johan van Weede, 13 jaar oud, die eereplaats op ons kerkhof heeft gekregen en zij zullen hebben gehoord, dat die jongen een der mooiste geschiedenissen van Rolduc op zijn naam heeft staan.

Maar, hoe dat nu precies in elkaar zat, dat zullen er weinigen kunnen vertellen.

1870-1935; 65 jaren; dat lijkt een eeuwigheid, als men pas is in de lente van het leven, vooral in onzen jachtenden tijd, waarin ieder dag zoo vol zit van zijn eigen gebeuren. Met moeite kunnen wij onze contemporaine geschiedenis bijhouden. Het steeds nieuwe leven heeft een tempo zoo vlug als dat van de jeugd zelf.

Terecht geeft dan ook Directeur Corten, vroeger klasleeraar van Johan, uiting aan zijn vrees, dat het lichtend voorgaan van zijn leerling te gauw zijn glans zal verliezen, met de woorden:

"Wel staat uw naam diep gegrift in het hart uwer studiegenooten, - maar Rolduc is als de rustelooze zee, waar steeds nieuwe golven de vorige verdringen". (Rolduc in Woord en Beeld bl. 70). Altijd door stroomt het bruisende jongensleven uit in die rustelooze zee. Gelukkig bezinken in den wirwar dier onstuimige stroomen ten slotte toch de zware kostbaarheden, welke er van buiten af aan worden toevertrouwd en zoo heeft ook Johan van Weede iets geheel eigens mede te geven aan den Rolducien van alle tijden.

Met dankbaar gemoed hebben wij daarom den opgang van deze fijne, edelmoedige jongensziel beschreven, zooals wij ze zagen groeien uit de verzamelde gegevens, welke wij in hoofdzaak verkregen van zijn jongere zuster, mevrouw E. Vaesen van Wee de, die ieder jaar trouw komt bidden aan het graf van haar broer. 1)

*NOOT 1) Ook ontleenden wij eenige bijzonderheden aan de "Annales de Rolduc", het dagboek van den bekenden Rolducschen rector chori en componist B. A. Pothast, dat wij bij gebruik zullen aanduiden door "Annales". Mochten er onder onze lezers soms zijn, die ons nog iets over Johan van Weede kunnen mededeelen, dan zullen wij dit zeer op prijs stellen. (einde noot)*

Heel lang geleden - voor wij hier leerling werden - kenden wij reeds iets van dat verhaal. Telkens als Jozef van Dham, die van heerenbediende te Rolduc promoveerde tot weesvader te Venlo, ons over Johan vertelde, werden wij met hem diep ontroerd en wilden ook wij Johan probeeren na te volgen in zijn edelmoedigheid voor God en de zielen. Op deze wijze werd Johan in de gelukkige jaren, hier doorgebracht, een mooie realiteit in ons Rolducsch bestaan.

22 Juli 1857 werd Johan van Weede te Alkmaar geboren. Zijn vader was katholiek, zijn moeder protestant. Krachtens een overeenkomst bij het sluiten van het huwelijk aangaan, kreeg Johan een degelijke katholieke opvoeding.

Reeds vroeg ontwikkelde zich bij Johan een diepe godsdienstzin. Ouder geworden, vroeg en verkreeg hij, dat het tuinhuisje in een kapel werd veranderd om er Mis te kunnen lezen. Hij wilde priester worden. Alle benodigdheden, misgewaden, kelk, kandelaars, ampullen enz. schonk hem zijn moeder. Als missaal gebruikte hij "de navolging van Christus".

Bij zijn spel had zijn zuster vele rollen te verwerken. Dan was zij misdienaar, dan zijn aandachtig luisterend gehoor, dan zijn catechismuskind. Dat was niet enkel spel, maar de spontane uiting van zijn diep geloof tevens. Op andere wijze manifesteerde zich dit in de gewoonte, die hij langzamerhand aannam, om samen met zijn zus bij 't luiden van den middag-angelus God te vragen, dat hij eens als priester zijn moeder, die een overtuigde en godsdienstige protestante was, zou mogen bekeeren.

Zeer veel zorg besteedde hij aan de voorbereiding voor zijn eerste H. Communie. Zoo

groot was zijn geluk, toen Jezus in den zomer van 1868 voor het eerst de Gast werd van zijn reine ziel, dat het uitstraalde naar buiten. Een der aanwezigen werd er diep door getroffen. Thuis gekomen, vertelde hij, dat hij dien dag een engel tot de H. Tafel had zien naderen. Hij moest weten, wie dat was. De onbekende jongen bleek Johan van Weede te heeten.

Hoe Johan bad en het Eucharistisch liefdevuur in hem brandde, leert ons ook nog de volgende episode.

Na zijne eerste H. Communie namen zijne ouders hem in 1868 mede naar Parijs. Zijn vader toonde hem de mooiste kerken. Samen genoten zij er van de schitterende, godsdienstige plechtigheden.

Hij zag de Sacramentsprocessie uittrekken. Een nieuwe wereld ging open voor den kleinen Hollander. Met keizerlijke pracht en religieuze praal hield Jezus zijn triomftocht door de straten en pleinen van de wereldstad. Dat wa.s iets overweldigends. Hij had zijn hemel op aarde.

Tusschen vader en moeder in lag hij geknield vlak bij een rustaltaar, dat rijk versierd was met bloemen.

De prachtige processie, de heerlijke muziek, de plechtige zegening van het eerbiedig neerknielend volk, moet hem diep aangegrepen hebben.

Geheel zijn mooie jongensziel ging op in die grootsche hulde aan zijn koninklijken Vriend. Van zelf steeg ook nu weer, evenals op den dag van zijn eerste H. Communie, een innig en vurig gebed naar God voor de bekeering van zijn dierbare moeder. Mocht zij toch eens zoo gelukkig zijn als hij!

Een der priesters zag, hoe devoot Johan bad en dit maakte op hem zoo'n indruk, dat hij eenige anjelieren afplukte, ze aanstreek aan de remonstrans en Johan toereikte. Als de kostbaarste herinnering aan Parijs heeft hij ze zorgvuldig bewaard. Na zijn dood vond men ze terug op zijn kamer, netjes in watten verpakt in een juweelendoosje, waarin zij nu nog rusten.

Misschien verwondert zich iemand over de geste van dien priester, maar hij bedenke, dat de Franschen veel spontaner zijn dan wij in het uiten en beleven van hun godsdienstige gevoelens. Iets overeenkomstigs vindt men in de autobiographie van de kleine H. Theresia. Daar beschrijft ons de heilige (Hoofdst. 11), hoe zielsblij ze was op de dagen, dat Jezus uitgedragen werd door de stad. Als bruidje mocht zij Zijn weg bestrooien met bloemen. Voordat zij ze liet vallen, wierp ze haar rozenblaadjes hoog op in de lucht. Groot was haar geluk, als zij zag, dat die blaadjes de remonstrans hadden aangeraakt.

Het vurige, levende en beleefde geloof van Johan doet ons begrijpen, dat er in de ziel van dien jongen iets groots gaat opbloeien, iets dat niet meer gebonden is aan jaren en leeftijd, maar enkel en alleen aan den rijkdom van Gods genade. Dat verhevene begint zich te openbaren in zijne gebeden, vooral in die, welke hij samen deed met zijn zuster bij het luiden van den middag-angelus. Zij herinnert zich, dat Johan soms sprak van sterven voor moeder, zich opofferen voor moeder.

Toen hij dan ook voor zijn vertrek naar Rolduc aan zijn pastoor den zegen ging vragen,

opdat hij steeds in alles Gods Heiligen Wil trouw zou mogen volbrengen, kwam daardoor weer van zelf iets naar buiten van datgene, wat in zijne ziel reeds vrij concrete vormen begon aan te nemen.

Paschen 1869 werd Johan leerling van Rolduc. Na de groote vacantie werd hij toegelaten tot de eerste klas van ons gymnasium. Hij kwam naar Rolduc met het uitgesproken verlangen om, zooals hij zich uitdrukte, een "braaf" priester te worden. Zijn ouders vonden dit best, mits hij zijn klassieke studies goed zou voltooien. Juist daarom viel hun keuze op onze inrichting.

Johan aardde hier goed. Wel kostte het hem in 't begin moeite om zich, zoo ver van huis, aan geheel nieuwe omstandigheden aan te passen. Hij was opgeruimd, gemakkelijk in den omgang, voorkomend- en vriendelijk.

Men mocht hem gaarne. Zijn beschaafde manieren, goed karakter, innemende glimlach, en lachende, blauwe oogen gaven aan geheel zijn wezen een sympathiek cachet. Spoedig genoot hij van de gezamenlijke spelen en vond daarbij zijn kameraden en compagnie.

Over zijn gedrag en studie was men goed tevreden. Zijn dagelijksche plichten vervulde hij stipt. Maar daarom viel het des te meer op, dat hij 's middags na de laatste les bij 't luiden van den Angelus, zich van de cour verwijderde, zelfs zonder verlof. Johan ging bidden in de kerk. Men zeide hem, dat het beter was dit te doen op de daarvoor aangewezen tijden. Dit hielp niet, zoodat zijn klasleeraar, de latere Directeur Corten, hem daarover aansprak.

Johan beloofde, dat hij steeds in alles zou gehoorzamen, maar hij kon niet ontrouw worden aan zijn jarenlange gewoonte om bij het luiden van den middag-angelus tot God te bidden voor de bekeering van zijn moeder. Mocht hij dit niet in de kerk doen, dan zou hij bidden op de speelplaats.

Dat zou hem wel hard vallen, want hij wilde geen opspraak verwekken bij zijn vrienden. Natuurlijk kreeg Johan het gevraagde verlof.

Bij deze gelegenheid schijnt Johan voor het eerst iets van zijn zielsgeheimen aan Mgr. Corten, - die als priester zoo veel van zijn jongens hield, dus wist, hoe hij met hen moest omgaan, - te hebben toevertrouwd.

Ongestoord kon Johan van nu af iederen dag in alle stilte met God gaan spreken over de belangen van zijn ziel, over zijn priesterroeping, over, de bekeering van zijn moeder en over alles wat een jongen verder aan zijn Vader in den Hemel vertrouwelijk te zeggen heeft.

Vooraf het alleen-zijn met Jezus, Dien hij vlak bij zich wist in het tabernakel, trok hem zeer. Want Johan was een bescheiden, stille jongen, die bang was, dat iets van het fijne in zijn ziel zou verloren gaan, als het openbaar werd naar buiten. Zijn vroegere medeleerling Rudolf van Oppenraay, 1) de latere assistent van den generaal der Jezuïeten, schrijft over hem in een brief aan onzen Directeur, d.d. 2 Juni 1935: "Persoonlijk heb ik nooit met Johan verkeerdt en ik vermoed, dat vele leerlingen evenals ik van zijn bijzondere deugd eerst hoorden, toen hij uit ons midden was verdwenen: zoo gaat de parel schuil, zoolang de schulp niet breekt, - terwijl een bonte kei op straat in de oogen steekt".

*NOOT 1) Volgens de lijst der leerlingen kwam hij in 1868-69 voor het*

*eerst naar Rolduc. Johan is dus slechts eenige maanden hier met hem samen geweest.(einde noot 1)*

In den tijd van Johan van Wee de was onze kerk nog niet gerestaureerd. Midden in 't priesterkoor was een groot en hoog barokaltaar opgesteld. De schilderijen van dortoir VI zijn van dit hoofdaltaar afkomstig en geven ons eenig idee van zijn afmetingen.

Een goede afbeelding van koor en altaar hebben wij ontleend aan een oude photo. De kerk was door een trap met het huis verbonden. Stukken daarvan zijn verwerkt in den opgang 1) uit den oostelijken corridor no. 13. Al was de gewone toegang voor de leerlingen op de plaats, waar zij nu nog de kerk binnenkomen, toch maakten ook de jongens wel gebruik van den ingang achter 't priesterkoor, vooral als zij even O. L. Heer wilden begroeten.

*NOOT 1) Tijdens deze vacantie wordt deze door een nieuwe trap vervangen.(einde noot 1)*

Zij knielden dan neer op de zeer ruime treden van het hoofdaltaar. Velen vonden dit een echt mooi gebruik. Men was zoo vertrouwelijk dicht bij Jezus. Johan, wiens ziel leefde van de Eucharistie, waardeerde het zeer, zoo te kunnen bidden, vlak bij Jezus Hostie. Daar heeft hij allicht geleerd zelf een hostie te worden voor zijne dierbare moeder. Daar ging hij de kracht opdoen om eens zijn leven te offeren in ruil voor de bekeering van zijn moeder.

Zoo genoot Johan bijna een jaar van het rustige Rolducsche leven, dat ondanks of beter door zijn regelmaat ongetuigd snel voorbijgaat. In Februari 1870 werd hij ziek. In 't begin had dat niet veel te beteekenen. Men rekende op een spoedig herstel. Maar de kwaal bleef, werd sleepend, verergerde. Speciale verzorging en bijzondere medische hulp werd noodzakelijk. Vervoer naar huis ging niet goed meer. Daarom besloot men tijdelijk in Aken te gaan wonen. Men huurde er appartementen voor de geheele familie, vader, moeder, Johan en zijn zus, die men met de kinderjuffrouwen dienstbode uit Alkmaar had laten overkomen. Moeder van Weede wilde haar dierbaren zieke zelf verplegen en dat heeft zij gedaan dagen en nachten lang met groote toewijding en onuitputtelijke liefde.

Johan droeg zijn kruis kalm en gelaten. Hij bleef opgeruimd en vol belangstelling voor zijne omgeving. Als hij de stafmuziek hoorde naderen, moest zijn vader hem optillen, opdat hij de soldaten kon zien voorbijtrekken.

Van uit Rolduc bleef men hem trouw bezoeken, vooral Mr. Corten, die nu meer dan anders gelegenheid kreeg om de schoone ziel van Johan van nabij te leeren kennen.

Al het mooie, edelmoedige en offervaardige, dat Johan door gebed, Eucharistisch leven en wilskrachtig medewerken met Gods genade, had beginnen op te bouwen, kwam nu door maandenlang ziek-zijn en lijden tot een snelle eindvoltooiing. Zijn geduld putte hij vooral uit een veelvuldig rozenkransgebed. Ook hier bij Johan zien wij weer het nauwe verband tusschen de Eucharistie en O. L. Vrouw. Na Jezus had Maria de eerste plaats in zijn hart, dan kwam zijn patroon St. Johannes, de Apostel, dien Christus zoo zeer beminde om zijn maagdelijke reinheid. Die twee waren zijn lievelingsheiligen.

Dat hij de Moeder van God bijzonder vereerde, bewijst ook zijn eerbied voor den Engel des Heeren, welke wij reeds bespraken.

Johan was dus een echt Mariaal-Eucharistische jongen.

Als een speciaal geschenk waardeerde hij het zilveren kruis, dat zijn moeder voor zijn huiskapelletje in Aken had gekocht. Naarmate de ziekte toenam, hechtte hij zich steeds meer aan dat kruis, waarvan hij vaak de vijf wonden kuste.

Sterk groeide aldus in hem het opgaan in God door zich een te weten met den lijdenden Christus. Zijn kwaal met al haar pijnen en ongemakken moest van God de bekeering verkrijgen van zijn dierbare moeder.

Deze wist, dat hij zijn leven voor haar aan God had opgeofferd. Eens zeide zij, dat zij God beloofd had om katholiek te worden, als hij zou genezen, waarop Johan haar het mooie antwoord gaf: "Neen moeder, dat moet U niet doen voor mij, maar uit overtuiging". God wilde echter zijn geduld op een zeer zware proef stellen, opdat zijne fijne jongensziel geheel rijp zou worden voor den Hemel. Over die geduldsproef klaagde hij nooit. Zijn troost zocht hij in een steeds vuriger gebed. Altijd lagen rozenkrans en zilveren kruisbeeld op zijn bed en pijnlijk trof het hem, toen een bezoeker hem aanried er speelgoed voor in de plaats te nemen.

Over zijn gebedsleven geeft ons zijn rijk versierd Communie-kerkboek een treffende bijzonderheid. Evenals andere herinneringen aan Johan is ook dit kerkboek ongeschonden in étui door zijn familie tot heden bewaard.

Jongens zetten hun prentjes gewoonlijk bij hun geliefkoosde gebedsoefeningen. Een prentje vindt men in dit kerkboek (uitgegeven te Venlo bij de Wed. H. Bontamps 1866, groot ruim 500 bldz., onder den titel van "Het geestelijk Zaadkorreltje") bij de Litanie van den Zoeten Naam Jezus, bij de gebeden onder de H. Mis na de H. Communie, bij de boetsalmen, bij het gebed op het feest der Onbevleete Ontvangenis van Maria, bij de vesperpsalmen van den Zondag, bij de biecht- en communie-aandacht en ten slotte "bij de troostrijke spreuken uit de H. Schrift voor hen, die door droefheid en lijden gekweld worden." Dit laatste hoofdstuk bevat een verzameling van korte gebeden, waarvan eenige door een prentje worden aangeduid, welke tot opschrift hebben: "De Heer zal uwe tranen tellen. - Geef u over aan den Heer. - Uwe droefheid zal in vreugde veranderd worden. - Volhard in het geduld."

Dit inzicht in zijn gebedsleven stemt wel goed overeen met hetgeen de gegevens over zijn leven ons leeren. Het laatst genoemde hoofdstuk zal hij vooral in zijn ziekte hebben leeren waardeeren. Want een heel groot en geduldig Godsvertrouwen heeft de Voorzienigheid tot het laatste oogenblik toe van hem gevorderd.

Steeds ellendiger en zwakker werd Johan, steeds meer pijnen kon hij vol vreugde aan God aanbieden, maar de van God gevraagde en vurig gehoopte genade bleef uit.

Toen hij zijn krachten sterk voelde afnemen en den dood zag naderen, vroeg hij aan zijn ouders, dat zij hem niet in Alkmaar of Aken, maar in Rolduc en als dit niet ging, dan in Kerkrade zouden laten begraven. Volgens christelijk gebruik gingen de heeren en leerlingen met Allerzielen het kerkhof te Kerkrade bezoeken. Hij had dat zelf meegemaakt. Het liefste zou hij daarom in Rolduc begraven worden. Elk jaar zouden zich dan allen rondom zijn graf in Rolduc verzamelen en voortdurend zou hij bij hen zijn. Maar Rolduc had toen nog geen eigen kerkhof. Toch deelde zijn moeder dit verzoek aan

Directeur Everts mede. Dat trof hem zeer en direct vroeg en kreeg hij verlof van den Bisschop van Roermond voor een eigen kerkhof te Rolduc. Toen Johan van den Directeur vernam, dat hij, als God hem voor den hemel zou halen, vlak bij de cour, vlak bij zijn vrienden en medeleerlingen zijn laatste rustplaats zou krijgen, was dit voor hem een groote voldoening, zijn laatste tevens.

Johan was, zooals reeds blijkt uit het voorafgaande, zeer gehecht aan Rolduc. Dit uitte zich ook op andere wijze. In een opwelling van jongensedelmoedigheid zei hij tijdens zijne ziekte aan zijn zus, dat al zijn geld aan Rolduc moest komen, als zij voor hem sterven zou. Nu hij voor haar stierf, mocht zij alles hebben, maar in ieder geval moesten zijn ouders een souvenir van hem aan Rolduc schenken. Aan dezen wensch van hun eenigen zoon voldeden de ouders op vorstelijke wijze.

Vrijdag 15 Juli 1870, den dag toegewijd aan 's Heeren lijden en sterven, overleed

Johan van Weede, bijna 13 jaar oud, als slachtoffer van zijn zielenapostolaat en heldhaftige ouderliefde.

In de stad Aken heerschte groote onrust en drukte. De Fransch-Duitsche oorlog kon elk oogeblik uitbreken. In den nacht van 15 op 16 Juli was in heel Duitschland de mobilisatie gelast. Een der doktoren trachtte de diep bedroefde moeder te troosten met de woorden: "Och, mevrouw, u hebt ten minste nog uw zoon mogen zien sterven, maar waar zal mijn jongen zijn leven laten, die morgen ten oorlog moet."

Vader van Weede kocht voor zijn zoon een zeer kostbare doodkist van bruin metaal (brons?). Al was hij gefortuneerd, toch had hij gearzeld wegens den hoogen prijs. Maar toen de verkooper, zelf vol leed, hem zijn nood klaagde: "Mijnheer, helpt mij toch; morgen moet ik weg naar het leger en ik laat een vrouw met vijf kinderen na," had medelijden die aarzeling verdreven.

De metalen kist was voorzien van een verguld kruis, en stond op vergulde leeuwenpooten. Op zij kon men ze in 't midden sluiten. De rijk versierde sleutel is in ons bezit.

Wegens het dreigend oorlogsgevaar moest alles zoo snel mogelijk worden geregeld. De familie van Weede moest zich dus haasten om Aken spoedig te verlaten. Met groote moeite kon men paard en wagen huren om Johan hierheen te brengen.

Een lijkwagen was niet te krijgen en zoo deed Johan in een landauer zijn laatste in tocht in Rolduc.

Dat gebeurde Zondag 17 Juli.

Intusschen had Rolduc gezorgd voor een

grafkelder. Professor B. A. Pothast, welbekend aan alle Rolduciens, vooral door zijn mooie Mattheus-passie, noteerde deze bijzonderheden:

„15 Juillet 1870. Van Weede, Jean, élève de Rolduc, meurt à Aix-la-Chapelle. Il a demandé à être enterré à Rolduc, et provoque ainsi la création de notre cimetièrre.

17 Juillet. Le Dimanche après, le doyen de Kerkrade bénit le cimetièrre, vers les 11 - h. du matin et l'enterrement en a solennellement lieu, en présence des parents. Le père est catholique, la mère protestante". (Annales p. 107).

Daar in die jaren de groote vacantie ongeveer een maand later begon en eindigde als

thans, was 17 Juli de geheele Rolducsche bevolking nog aanwezig. Deze stelde zich tijdig na het eten op bij de groote poort voor het huis. Levendig herinnert zich nu nog de bekende schrijver en letterkundige Mr. Frans Erens, die in 1868 op ons gymnasium zijn studie begon, de felle tegenstelling tusschen de brandende Julizon en het sombere van de aankomst van den wagen, de ontvangst van Johan's doode lichaam onder het zingen van de "Miserere". Van de poort trok men onder het bidden van den rozenkrans met den dierbaren overledene over het voorplein, carré en cour naar het 's morgens kerkelijk ingezegende kerkhof.

Bij het open graf hield Directeur Everts een diep gevoelde toespraak in 't Fransch, de Rolducsche omgangstaal tot 1910. Voorzien van zijn eigenhandig geschreven Nederlandsche vertaling gaf hij deze aan de ouders, welke mede aanwezig waren, als een herinnering aan hun beminden jongen. Op deze wijze bleef zij voor ons bewaard.

Messieurs, chers Elèves.

C'est toujours un spectacle saisissant que de voir descendre dans leur dernière demeure les restes mortels d'un de nos semblables, et aucune école n'a d'aussi terribles leçons à nous donner, que cette école de la mort. Mais quand ces dépouilles sont celles d'un condisciple, d'un ami, d'un frère, d'un enfant nos entrailles se déchirent, lorsqu'il faut prononcer la parole du suprême adieu.

O toi, que nous avons vu parmi nous si bon, si docile, si candide, toi dont la vertu embaumait ce séjour, comme une rose odoriférante, et dont la blanche innocence nous réjouissait, comme la vue d'un lis immaculé, chef enfant, tu nous a donc quittés! Ah! si la foi n'éclairait de ses divins rayons ces ténèbres de la mort; si du fond du sombre caveau ou nous allons te descendre, ne nous souriait l'Ange de la résurrection et de l'immortalité, nous ne nous consolierions pas de te voir disparaître du milieu de nous.

Mais maintenant tout change de face. Nous avons l'inébranlable conviction que déjà tu chantes l'immortel "alleluia" des Bienheureux, et si nous pleurons encore, ce n'est pas sur toi, bel ange du Paradis; c'est sur l'abandon de tes pauvres parents, aux quels aucune bouche de jeune homme ne dira plus, en ce monde, les noms bénis de père et de mère, c'est sur nous-mêmes, que la tempête qui t'à conduit si tôt au port, ballotera encore longtemps peut-être sur cette mer perfide de la vie, au risque de nous engouffrer à jamais.

Que ton corps repose en paix dans cette terre que l'Eglise vient de bénir; il y sera comme une première semence de Bienheureux et comme une relique précieuse; il y sera, près de nous un gage de cette affection que la mort n'a pu rompre. Mais, plus encore, que ta belle âme veille sur nous du haut du ciel; que l'exemple de tes vertus nous soit toujours un cher et consolant souvenir! Quant à nous, nous ne t'oublierons pas! Bien souvent nos regards, nos coeurs et nos prières se tourneront vers ce lieu de ton repos, heureux, mille fois heureux, si, à ton exemple, nous savons rendre notre vie pure et notre mort sainte.

Au revoir dans le sein de Dieu!

Het bidprentje van Johan van Weede luidt als volgt:

## Bid voor de ziel van zaliger den Heer

JOHAN VAN WEEDE,

geboren te Alkmaar, den 22en Juli 1857, na een langdurig, met engelachtig geduld verdragen lijden, voorzien van de laatste H.H. Sakramenten, overleden te Aken, den 15en Juli 1870, en, volgens zijn uitdrukkelijk verlangen, begraven op het kerkhof van het R. K. Seminarie te Rolduc, alwaar hij, slechts ruim één jaar, het voorbeeld zijner medeleerlingen en de liefde zijner leermeesters geweest was.

Hij zal niet terugkeeren en zijn geboortegrond niet wederzien. Jerem. XXII. 10.

De ouderdom bestaat niet in een lang leven, noch in een bepaald getal jaren; .. maar in een vlekkeloos leven. Sap. IV. 8. 9.

Ik ben de verrijzenis en het leven; wie in mij gelooft, zal leven, al is hij ook gestorven; en wie leeft en in mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid. Joh. XI. 25. 26.

Gij zijt nu wel bedroefd; maar ik zal u wederzien, en uw hart zal zich verheugen; en die vreugde zal niemand u ontnemen.

Joh. XVI. 22.

R.I.P.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Zoo werd het lichaam van Johan van Weede dan als eerste zaad der onsterfelijkheid toevertrouwd aan ons kerkhof, dat vooral door zijn toedoen ontstaan was.

Maar hij was een dier graankorrels van het Evangelie, die, in de aarde neergevallen, sterft om rijke vrucht voort te brengen.

Om zijn offer volledig en zijn glorie des te schitterender te maken, had God zijn jongen held niet de voldoening geschonken om nog tijdens zijn aardsch bestaan zelf de vrucht van zijn edelmoedigheid te mogen plukken.

Na de begrafenis deelde de moeder van Johan den Directeur mede, dat zij met haar man aan Rolduc een mooie kerkklok wilden schenken ter herinnering aan hun jongen. Zij stelde echter uitdrukkelijk als eenige voorwaarde, dat met deze klok ook de middag-angelus zou worden geluid.

De Directeur dankte, zeer verbaasd, dat een protestantsche moeder op dit mooi idee was gekomen. Zij merkte dit en zeide: "Ziet U, Directeur, iedere dag is mijn dierbaar kind in den speeltijd tusschen de laatste les en het diner in de kerk gaan bidden en er de genade aan God gaan vragen, dat hij eens als priester mij zou mogen bekeeren".

(Annales p. 323).

Boven het graf van Johan lieten de ouders de welbekende kapel van het kerkhof bouwen, waarin zij het lievelingsbeeld van hun zoon in steen lieten aanbrengen: Maria en Johannes onder het Kruis.

De H. Mis voor Johan van Weede, welke elk jaar in Juni of Juli wordt gelezen, werd, gesticht direct na zijn dood.

Zoo hevig had het tragisch heengaan van Johan de moeder geschokt, dat zij ernstig ziek

werd en eerst na maanden herstelde.

Van uit den hemel bleef Johan doorwerken aan het zieleheil zijner dierbare moeder, die door hare liefderijke zorgen zoo'n groot aandeel had gehad in zijn eeuwig geluk. Langzaam aan verdwenen al haar twijfels en moeilijkheden, tot zij uit volle overtuiging den weg vond naar de Katholieke Kerk.

Bij gelegenheid van den eersten jaardienst van haar zoon 17 Juli 1871 in onze kerk gehouden, deed zij hier haar tweede H. Communie.

Samen met haar man knielde zij neer aan hetzelfde altaar, waar Johan ten koste van zijn eigen leven iederen dag voor haar de genade van het ware geloof had afgesmeekt. Mede aanwezig was een kapelaan uit Alkmaar, bij wien zij ter leering was gegaan.

Op het plechtig oogenblik van de H. Communie zong de leerling Frans Lill van Lemberg een door Mr. Pothast gecomponeerd lied: "Confide, filia, fides tua te salvam fecit (Matth. 9. 22). Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum (Joh. 6. 59). Veni, sponsa mea, veni, coronaberis (Cant. 4. 8). Ego reficiam (Matth. 11. 28)".

"Wees welgemoed, dochter, uw geloof heeft u gered. Wie dit brood eet, zal leven in eeuwigheid. Kom, mijne bruid, kom, men zal u kronen. Ik zal u verkwikken".

Na afloop der plechtigheid werd deze compositie, welke Mr. Pothast aan haar had opgedragen en Mr. G. Slits met zijn vaardige pen had versierd, door den jongen zanger aan Mevrouw van Weede aangeboden. (Annales p. 104).

Ook dit souvenir is nog aanwezig.

Al ging de moeder nog steeds diep gebukt onder het zware kruis, dat God haar te dragen had gegeven, toch was dit nu samen met Jezus Eucharisticus gemakkelijker te dragen. Ten volle begreep zij thans de woorden, welke op de grafzerk van haar kind gebeiteld staan: "Wie in Mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven".

Daags daarna, 18 Juli 1871, werden drie nieuwe klokken, welke grootendeels door de familie van Weede waren geschonken, gedoopt door den deken van Kerkrade, Mgr. Quodbach. Mijnheer en Mevrouw van Weede fungeerden als peter en meter.

De klokken, door Fritzen te Aerle-Rixel gegoten, vormen het accoord sol-si-re. Zij munten uit door hun mooien klank en zijn nog steeds in gebruik.

De kleine klok van 1848, welke in het torentje hing, kwam aan het godshuis van Merkstein (Annales, p. 104).

De zwaarste en mooiste van de drie werd Johannesklok genoemd en dient nog steeds om den Angelus te luiden na de laatste les voor het diner. Zij draagt tot opschrift:

D. D.

Joës van Weede et Jacoba van Waas  
coni. Alcmarenses.

Op den anderen kant leest met het chronicum (1871):

Dulcis nati Dant Causa tristes genitores Dicorque Johannes.

Diepbedroefde ouders hebben mij ten geschenke gegeven om wille van hun dierbaren

zoon en Johannes is mijn naam.

Zij is verder versierd met de beeltenis van Christus aan het Kruis en van St. Johannes. Ook is het portret van Johan in de klok gegoten.

Ruim 60 jaren reeds heeft vindingrijke moederliefde haar danklied. zoo weten uit te zingen, ruim 60 jaren reeds heeft de Johannesklok elken dag hare klanken laten uitgolven over de uitgebreide gebouwen en landen van Rolduc en zij zal dit blijven doen "zoolang als het Kruis schittert op onzen toren".

Goddank hooren wij nog iederen dag haar wekroep. Honderden jongens loven en vereeren dan met haar hun goede Moeder Maria.

Wanneer de Johannesklok de geschiedenis harer 60 jaren zou kunnen neerschrijven, dan zou zij met vreugde vermelden, dat haar stichter altijd door vele navolgers heeft gehad in zijn liefde voor Maria.

Vier bloeiende congregaties, de goed onderhouden Mei- en Octoberoefeningen, de vele gebeden vooral na het avondeten, vrij" willig gestort bij het maagdelijke -Mariabeeld in onze kerk, zijn even zoovele waarborgen, dat ook in de toekomst allen, die in dit huis hun katholieke vorming komen voortzetten, het voorbeeld van hun vroegeren medeleerling in eere zullen houden.

Telkens, als zij Rolduc in- en uitgaan zullen de O. L. Vrouwe-beelden, welke zoo rijk zijn toegangen versieren, hen herinneren aan de mooie Rolducsche tradities. Telkens als zij den Angelus hooren luiden, zal Johan van Weede hun voornemen versterken om trouw te blijven aan de Moeder van God.

Nadat God het offer van Johan niet alleen aanvaard, maar ook beloond had, achtte Mr. Corten den tijd gekomen om openbaar te maken, wat hij wist van Johan's deugdenrijk en offervol zieleleven. Hij deed dit op een hem eigen wijze.

Allen, die het voorrecht hadden Mgr. Corten hun directeur te noemen, denken met groote dankbaarheid terug aan zijn warme, fijnzinnige morgenmeditaties. Hij was onze orateur sacré.

Aan hem was als jonge leeraar de taak, om zijne discipelen te oefenen in het voordragen van gedichten en opstellen, goed toevertrouwd. Vroeger was dit verplichtend voor alle leerlingen van af de jongste tot en met de filosofen. Jammer genoeg is deze goede traditie alleen in de laagste klassen en op Klein-Rolduc gehandhaafd. Misschien zal in deze de nieuwe aula stimuleerend werken.

In den ouden tijd werd voor verschillende klassen de declamatie-les 's Zondagsmiddags in de aula gegeven o.a. door Mr. Corten.

Het offer van Johan en de beteekenis van de naar hem genoemde Angelus-klok verwerkte hij in een enthousiaste voordracht. In een gewone les liet hij deze in de aula declameeren door den reeds genoemden illusteren medeleerling van Johan n.l. Rudolf van Oppenraay. Om de herinnering aan Johan van Wee de levendig te houden, nam hij ze op in zijn in 1902 verschenen, interessant boek "Rolduc in Woord en Beeld" onder den titel van "De Johannesklok te Rolduc" (bl. 69-71).

De loop der gebeurtenissen bracht van zelf in dit verhaal de moeder van Johan, die 16 Juli 1902 te Rotterdam in haar 78ste jaar overleed, meer op den voorgrond dan zijn vader.

Toch heeft ook deze in de vorming van zijn zoon een zeer voornaam aandeel gehad. Aan hem dankt Johan vooral zijn degelijkkatholieke opvoeding. Duidelijk bleek dit bij hun gezamenlijk verblijf te Parijs. Met welk: een zorg en liefde heeft hij hem daar de mooie kerken en godsdienstige plechtigheden laten zien!

Ook heeft hij de priesterroeping van zijn jongen steeds beschermd en gesteund.

Voor zoover zijn zaken het maar even toelieten, was hij in Aken voortdurend aan het ziekbed van zijn dierbaar kind.

Het offervol sterven van Johan heeft hem heel diep getroffen. Al wist hij zijn droefheid naar buiten te beheerschen, zij heeft hem innerlijk zoo diep aangegrepen, dat hij zijn jongen niet lang heeft overleefd.

Dat heengaan van Johan bepaalde heel sterk zijn vroegen dood. Hij stierf te Alkmaar 12 December 1871, ruim 45 jaar oud.

Bij het overlijden van haar man gaf mevrouw van Wee de aan Rolduc de mooie, gothische, verguld-zilveren remonstrans, welke nog steeds bij de voornamere kerkelijke diensten wordt uitgesteld en eenige jaren geleden door een edele schenkster rijk met diamanten werd versierd.

Van al de herinneringen aan Johan van Weede is deze wel de mooiste, omdat voor alles de sterke liefde tot de H. Eucharistie in Johan's leven bijzonder op den voorgrond trad.

Als onze Goddelijke Vriend van uit de gouden remonstrans Zijne blikken op de leerlingen van Rolduc gevestigd houdt, zullen zij zich vooral het sterke, daden-verwekkende geloof van Johan herinneren. Evenals hij, zullen zij met al hun jongens-moeilijkheden, van welken aard die ook zijn mogen, tot Hem hun toevlucht nemen.

En mocht Christus den tijd gekomen achten om hun zijn met de kruiswonde versierde hand toe te steken, dan zullen zij in de H. Communie moed en kracht vinden, om die vriendenhand stevig vast te grijpen en vast te houden, ook als zij een kruisje verborgen houdt.

Hoe sterker hun vriendschap groeit met Christus, des te meer zal het door God gevraagde offer aangepast blijken aan hun eigen karakter en persoonlijk temperament.

Zoo handelde God ook met Johan van Wee de. Want voor dezen jongen van diep en vurig geloof, moet 't iederen dag opnieuw toch een groot verdriet zijn geweest zijn dierbare moeder in de dwaling te weten. En als hij dan toch iederen dag opnieuw met blij gemoed zijn plicht deed, dan is die voortdurende zelfoverwinning alleen te verklaren uit en door zijn veelvuldigen omgang met Jezus Eucharisticus.

Uit zijn eigen kon hij dat niet. Zij, die zouden meenen, dat Johan een brave Hendrik is geweest, zonder strijd, vergissen zich dus. Al missen misschien vooral onze jongere lezers in dit verhaal, dat wij de ontwikkeling van zijn karakter én wegens gebrek aan gegevens én wegens zijn vroegtijdig afsterven, niet konden schetsen, toch is in het leven van Johan een voortdurende stijging naar God duidelijk te volgen en daartoe is ook weer noodig een dapper en voortgezet medewerken met Gods genade.

Laten zij zich verder nog eens levendig voor den geest roepen zijn langdurige sleepende

ziekte. Maandenlang heeft Johan van Weede rustig, blij en tevreden zijn offer gehandhaafd, ofschoon God hem tot aan den dood niet de verwezenlijking schonk van het ideaal, waarvoor hij sterven wil. Wekenlang ligt dat dapper kereltje van nauwelijks 13 jaar bij toenemend lijden en pijnen te sterven, omdat het welbewust zijn leven weggeschonken heeft voor zijn moeder.

Wanneer zij dit alles goed overdenken, zal in hunne overpeinzingen noodzakelijk de conclusie opkomen, dat die heldhaftigheid de vrucht moet geweest zijn van een reeds lang met energie gevoerden strijd tegen het eigen ik en van een door training verkregen, groeiend Godsvertrouwen.

En nu de consequentie.

Ook zij zullen evenals Johan moeten beginnen bij het begin, dat geen ander is dan het stipt vervullen van de kleine, dagelijksche plichten. Een blik naar zijn grafkapel kan hun daarbij heel bijzonder helpen, niet enkel door zijn voorbeeld, maar ook door zijn voorspraak.

Johan moet wel heel veel van Rolduc en al zijn bewoners houden. Daarvan waren Directeur Everts en Corten diep overtuigd. Men verhaalt immers van hen, dat zij dikwijls aan zijn graf gingen bidden.

Ook de eerste prefect van Klein-Rolduc, de latere Regent J. Raven, hield de gedachtenis van Johan van Weede in groote eere. Als hij zijn eerste communicanten op de hem eigen, zorgzame en vaderlijke wijze op het groot gebeuren had voorbereid, gaf hij hun zijn laatste onderrichting aan het graf van Johan om door hem in de edelmoedige zielen van zijn jonge pupillen eene groote liefde op te wekken voor het heilig Sacrament.

Ook in onzen tijd zijn er, die hem de oplossing hunner moeilijkheden en de verhooring hunner gebeden bij God toevertrouwen.

Mogen de woorden door Directeur Everts aan zijn open groeve gesproken, ook nog heden en in de toekomst in vervulling gaan!

"Dat uwe schoone ziel over ons wake uit de hoogte der hemelen; dat het voorbeeld uwer deugden ons steeds eene dierbare en troostende herinnering blijve!

Wij zullen u niet vergeten. Menigmaal zullen wij onze blikken, onze harten en onze gebeden naar deze uwe rustplaats wenden, gelukkig, duizendwerf gelukkig, zoo wij naar uw voorbeeld ons leven rein weten te maken en onzen dood heilig!"

Tot weerziens bij God!

Dr. ALPH. DEUMENS.

(OCRLC2006)